

А.О. Єпіфанов, д-р екон. наук, проф.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ВПЛИВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА РІВНОВАЖНИЙ СТАН ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах аналіз основних напрямків впливу банківської системи на рівноважний стан економіки набуває все більшого теоретичного та практичного значення. Так, у разі ефективного функціонування банківської системи, що проявляється насамперед в її здатності запропонувати економіці бажаний обсяг грошової маси, відповідно і розвиток та функціонування реального сектора економіки буде знаходитися на належному рівні. І, навпаки, неефективність банківської системи може призвести до занепаду вітчизняної економіки. У свою чергу, криза економіки призводить до негативних явищ у банківській системі.

Будь-яка економічна система намагається досягти стійкого збалансованого стану на макро-, мезо- і мікрорівнях. При цьому важливою умовою досягнення економічної рівноваги є сукупність елементів, обумовлених організаційно-економічними відносинами в національній економіці. Визначаючи сутність економічної рівноваги як збалансованого стану економічної системи, який складається в результаті, з одного боку, що здійснюється в часі і просторі процесу пристосування і саморегулювання господарюючих суб'єктів, а з іншого – в результаті макроекономічного регулювання, можна стверджувати, що цей стан забезпечується цілим рядом чинників. Оскільки економіка має просторову організацію, то правомірно стверджувати, що і досягнення економічною системою рівноважного стану забезпечується не лише добре вивченими кількісними чинниками (відповідність попиту і пропозиції та ін.), але залежить і від того, яка просторова та структурна організація економіки.

Економічну рівновагу можна представити як сукупність взаємопов'язаних елементів, до яких насамперед належить найважливіші рушійні сили економіки – сукупний попит і сукупна пропозиція, а також чинники, що їх визначають. Елементи, що створюють загальні умови досягнення економікою рівноважного стану, створюють і загальноекономічні компоненти рівноваги. До таких елементів належать попит і пропозиція на різних функціональних ринках. Оскільки взаємодія ринкових агентів, що створюють попит і пропозицію на ринках, опосередковується різними об'єктами економічної інфраструктури, слід виділити і функціональні компоненти економічної рівноваги – функціональні підсистеми, що забезпечують дію функціональних ринків (банківська система, фінансовий ринок з його інститутами та ін.).

Особлива роль банківської системи як важливого об'єкта, що забезпечує умови досягнення економічної рівноваги на всіх рівнях, полягає в тому, що, займаючи особливу нішу в структурі національної економіки, вона виступає фінансово-кредитним центром обслуговування суб'єктів економічної

системи. Здійснюючи традиційне для банків коло операцій, тобто залучення і розміщення коштів, банки опосередковано впливають на розвиток реального сектора економіки. Залучаючи кошти підприємств, організацій, населення на свої рахунки і депозити, банківська система впливає на поточний сукупний попит. Водночас, розміщуючи залучені кошти, включаючи їх до своїх активних операцій, банківська система здійснює перерозподіл ресурсів і формує структуру сукупного попиту.

Фактори монетарної політики, особливо ставка рефінансування і офіційний валютний курс, впливаючи на стан грошового ринку національної економіки, здійснюють істотний вплив на реальний сектор, викликаючи зміну грошових доходів населення, рівня інвестицій і обсягу виробництва промислової продукції. Найбільшою мірою дані чинники монетарної політики впливають на рівень інфляції, що обумовлено тісною кореляційною залежністю від такого макроекономічного індикатора, як зведений індекс споживчих цін. Серед операцій по розміщенню банківських ресурсів найбільший вплив на стан економіки має кредитування реального сектора. При цьому зростання кредитних вкладень в економіку закономірно сприяє зростанню обсягів виробництва промислової продукції. Таким чином, банківська система значною мірою визначає стан економічної рівноваги країни.

Єпіфанов, А.О. Вплив банківської системи на рівноважний стан економіки [Текст] / А.О. Єпіфанов // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доп. XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 - 13 листопада 2009 р.): у 2 т. - Суми: УАБС НБУ, 2009. - Т. 1 - С. 8-9.